

Vlaams
Parlement

vergadering **C183**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand

van 22 maart 2017

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Elke Van den Brandt aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de genomen maatregelen na de aanslagen van 22 maart 2016 – 1614 (2016-2017)	3
VRAAG OM UITLEG van Joris Poschet aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de recente uitspraken van de minister in de pers over de Vlaamse Brusselaars als 'best beschermde minderheid ter wereld' – 1490 (2016-2017)	9

VRAAG OM UITLEG van Elke Van den Brandt aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de genomen maatregelen na de aanslagen van 22 maart 2016 – 1614 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Katia Segers

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Voorzitter, het lijkt me gepast vandaag ook met de commissie Brussel stil te staan bij de herdenking van de slachtoffers van de aanslagen. Dit punt zal in het Vlaams Parlement vandaag nog aan bod komen, maar als Brusselaars en als Vlamingen zijn we met zijn allen diep geraakt in de vezels van ons hart.

Ik heb vanochtend de metro genomen. Om 09.11 uur stond het metrostel even stil. Sommige mensen klaptten. Anderen klaptten niet en wisten niet wat er aan de hand was. Dit is vrij symbolisch voor de wijze waarop Brussel hiermee is omgegaan. Er is nog steeds onwennigheid, maar velen voelen ook nog steeds verdriet. Er zijn nog steeds emoties aanwezig. Elke seconde kwam alles terug. Eerst was er de onzekerheid, de onduidelijkheid en de vraag wat er gaande was. Dan kwam de angst die we allen hebben gevoeld, maar ook de boosheid die we allicht met zijn allen hebben gevoeld. Er was verdriet, maar ook onduidelijkheid over hoe het nu verder moest. Op het metrostel waarop ik zat, is deze ochtend geweend. Ik moet toegeven dat ik het er zelf ook nog moeilijk mee heb. Ik denk dan terug aan de aanslagen in Parijs, aan de lockdown die we hebben meegemaakt en aan de impact die dit heeft gehad.

Onze stad is nog steeds diep geraakt. Vandaag is een dag om hierbij stil te staan. We zijn allemaal Brusselaars en met zijn allen maken wij Brussel. Je moet niet in Brussel wonen om Brussel te maken. Het gaat om alle mensen die hier zijn, die hier wonen en die hier komen. Zij zijn samen de stad. Voor sommigen is dit tegen wil en dank, en voor anderen is dit met een rotsvaste overtuiging, maar het is gewoon zo: samen maken we de stad. Als we dat met zijn allen willen, kunnen en zullen we die stad in verbondenheid beter maken. De stad verdient dat ook.

Minister, hoe is de Vlaamse Regering het afgelopen jaar met die aanslagen omgegaan? Welke maatregelen hebben de Vlaamse Regering en uzelf genomen? Wat is uw evaluatie van die maatregelen? Ik stel die vragen niet in functie van een klassiek parlementaire controlemechanisme. Ik wil weten wat volgens u, de vertegenwoordiger van Brussel in de Vlaamse Regering, nodig is om deze stad sterker te maken. Welke hefboomen hebt u nog in handen? Welke kansen ziet u nog? Welke stappen zijn al gezet? Kunt u ons hier een overzicht van geven?

Ik wil het kort houden, maar ik wil hier nog aan toevoegen dat u in ons een bondgenoot zult vinden voor alle maatregelen die de Brusselaars dichter bij elkaar brengen en die van de stad een coherenter, warmer geheel kunnen maken.

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

Joris Poschet (CD&V): Voorzitter, na de aanslagen van exact een jaar geleden heeft onze stad op een lager toerental gedraaid. Ik denk dat dit voor ons allemaal geldt. Het was een zware klap voor veel mensen die er direct bij betrokken waren. Eigenlijk was iedereen hierbij betrokken. We hebben dat overal gevoeld, zowel economisch als psychologisch. Ik ken veel mensen die nog steeds angstig zijn om de metro te nemen. Tegelijkertijd heeft de stad haar veerkracht getoond. We kunnen stellen dat Brussel in november 2016 opnieuw op het tempo van voor de aanslagen draaide. We zijn daar opnieuw.

Er zijn nog littekens, maar we moeten dagelijks laagdrempelig en te midden van de mensen aan die samenleving blijven werken. Dat gebeurt niet met grote charters of verklaringen, maar bijvoorbeeld met sport en spel. Zo zullen mensen die samen in een voetbalploeg spelen elkaar ontmoeten. Gisteren hebben we in onze gemeente een vaste conferentie georganiseerd. De kardinaal heeft gesproken. Er was ook een toespraak van de imam. De mensen hebben elkaar ontmoet en als mensen gezien. Dat lijkt me het belangrijkste.

Minister, dit is een opdracht die we allemaal, als mensen, burgers en politici, vanuit al onze verantwoordelijkheden zullen moeten blijven vervullen. Die opdracht zal nooit klaar zijn. Ik ben dan ook benieuwd naar uw antwoord. U zult natuurlijk slechts een fractie kunnen geven van het antwoord dat nodig is om een oplossing te bieden voor de uitdagingen die horen bij het samenleven in onze superdiverse stad. Die oplossing zal nooit volmaakt zijn.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Voorzitter, ik ben dankbaar voor deze vraag om uitleg, die toevallig net op deze dag kan worden gesteld. Ik bedoel hiermee dat de parlementaire timing van de agenda soms tussenbeide komt. Het is een goede zaak dat we vandaag met enige sereniteit een antwoord op deze vragen kunnen bespreken. Ik ben dankbaar voor de wijze waarop de vragen zijn gesteld.

Er is me gevraagd wat de Vlaamse Regering of wat ikzelf als lid van de Vlaamse Regering heb kunnen doen om een antwoord te vinden op de diepe wonden die een jaar geleden zijn geslagen.

Ik bouw uiteraard voort op een aantal minidebatten die we hierover het afgelopen jaar al hebben gehad. Mevrouw Brussee, mevrouw Idrissi en de heer Poschet hebben achtereenvolgens in januari, april en juni 2016 vragen om uitleg gesteld. Dit is niet het eerste debat dat we hierover voeren.

We zijn het erover eens dat het niet eenvoudig is vanuit het beleid een adequaat antwoord te bieden op de verschrikkelijke aanslagen en op alle gevolgen die ze in de breedte hebben gehad.

In eerste instantie heb ik verklaard dat ik de samenwerking met andere overheden nastreef. In die zin kan ik zeker niet heen om het vrij omvangrijk pakket maatregelen van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering met betrekking tot de elementen van economische aard. Aangezien dit uiteraard mijn bevoegdheid niet is, ga ik hier niet op in.

De Federale Regering trof maatregelen inzake veiligheidsaspecten.

Ik wil u in een aantal lagen aantonen wat ik zelf heb proberen te doen. U zult zien dat een aantal dingen rechtstreeks verband houden met 22 maart en andere zaken hebben daar onrechtstreeks mee te maken, maar leunen daar toch weer zeer dicht tegen aan.

We hebben geprobeerd om communicatief een aantal zaken recht te trekken en om het samenhangingsgevoel te verstevigen. Er zijn een drietal zaken waarvan er twee gebeurd zijn en één nog te gebeuren staat. U weet dat we op de kar gesprongen zijn van de campagne Sprout to be Brussels, een initiatief van bedrijven en betrokken burgers. Als ik daar nu over oordeel, met enige recul en de nodige voorzichtigheid, denk ik dat het toen wel een goede campagne was om terug een positief gevoel onder de Brusselaars zelf te krijgen, maar ik denk wel te kunnen stellen dat de doorgroei naar een grotere campagne niet meteen gelukt is, waarmee ik niet wil zeggen dat de campagne niet meer bestaat, ze loopt nog door, ze had in de eerste drie à zes maanden van haar bestaan zeker een positief effect. We moeten zien hoe we daar een tweede adem aan kunnen geven.

Het tweede element van communicatie is de MIXITY-campagne en het MIXITY-jaar. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat de idee voor MIXITY al bestond voor de aanslagen op 22 maart. Er werd daarna getwijfeld om door te gaan na 22 maart, want het zou wel eens een omgekeerd effect kunnen hebben. Er is dan even getemporiseerd, maar de campagne gaat verder en loopt volop. Die zal naar mijn aanvoelen, en ook wel omdat er substantiële budgetten mee gemoeid zijn, leiden tot versterking van het sociale weefsel in deze stad.

Een derde element staat nog te gebeuren. We mikken op de zomer, maar het is niet zeker dat we dat halen. De Vlaamse overheid wil het Vlaamse Gemeenschapsaanbod, de brochures en websites, meertalig beter kenbaar maken ten aanzien van de Brusselaars, Nederlandstalige Brusselaars in het bijzonder, maar ook de brede stad, met een nieuw communicatiekanaal dat er zit aan te komen. Heeft dit te maken met 22 maart? Op zich niet, we waren dit sowieso van plan, maar er zijn weinig dingen in de politiek die men vandaag in Brussel doet die daar volledig los van staan. In die zin zal daar winst kunnen worden geboekt, omdat het belangrijkste antwoord op 22 maart toch is die samenhang in de stad versterken.

Er zijn dingen gebeurd en aan het gebeuren en er staan nog dingen op stapel met betrekking tot communicatie en 'imago' zou men kunnen zeggen.

Daarnaast zijn er een aantal lopende of nieuwe initiatieven die erop gericht zijn om mensen naar hier te halen. De lopende kent u: Brukselbinnenstebuiten, dat toch een van onze niet onbelangrijke subsidielijnen is. Dat is 'lopend beleid', maar – u hebt het waarschijnlijk al opgevangen – er blijkt dat de laatste maanden, in het bijzonder in Molenbeek, de rondleidingen spectaculair gestegen zijn, wat een goede zaak is. Met andere woorden, men kan dat, als men dat cynisch bekijkt – maar dat wil ik op deze dag absoluut niet doen – een vorm van ramp-toerisme noemen. Maar ik ben blij dat mensen die anders niet in Molenbeek zouden gekomen zijn, er toch komen en zien wat het is, wat het 'maar' is en wat het kan zijn, en uiteraard ook waar de problemen liggen. We zien dat onze vaste partners daar zeer goed werk leveren.

We hebben een nieuw project gericht op Brusselse studenten van Jeugd en Stad (JES) om de afstand naar Brussel gemakkelijker te overbruggen. Zij hebben klappen gekregen met betrekking tot de stadsklassen. De kinderen en scholen in het lager onderwijs lieten het – om begrijpelijke redenen – minstens tijdelijk massaal afweten. Men merkt nu een verhoogde interesse van een iets oudere leeftijdsgroep en men wil daarmee nu aan de slag.

Dat is een tweede element, specifieke groepen naar hier halen en de stad leren kennen.

Een derde element zijn de lopende projecten die ik niet wil veronachtzamen. Ik noem er enkele: Muntpunt, Br(ik), Circus Zonder Handen, Cultureghem, Studio Globo, BRUZZ enzovoort. Die blijven doorlopen en die bieden we blijvende kansen om zich hier verder te ontwikkelen.

Een vierde element – want ik geloof dat alle beetjes kunnen helpen – is de game die we eind vorige week gelanceerd hebben: Think Twice. Ik kwam een jaar geleden de Brusselse gameontwikkelaar tegen op het onafhankelijk gamefestival in Antwerpen. Hij vond dat hij iets moest doen voor de stad, omdat hij voelde, als hij ging spreken op internationale congressen, dat de mensen hem heel raar bekeken. Bijna van 'hoe ben jij levend tot hier geraakt?'. Ik overdrijf een beetje, maar het was bijna zo. Het is een semi-serious game om het zo te zeggen. Het is een spel, daardoor is het een game. Tegelijk is het gemaakt met verschillende groepen in Brussel om via het spelelement – ik raad u zeker aan om het eens te proberen – de mensen aan te zetten om eens na te denken over de stad en om voorbij de vooroordelen te gaan. Dat is positief. We weten natuurlijk niet of het

game gaat aanslaan, of het in de breedte zal gaan, maar het is niet slecht dat een publiek wordt aangespeeld dat niet meteen met de vorige elementen geconfronteerd wordt vanuit het beleid.

Een belangrijk element is alles wat met jeugd te maken heeft. Er is een oproep gelanceerd in verband met projecten rond Straatburgerschap. Het is de bedoeling om op straat- en wijkniveau jeugd- en jongereninitiatieven voor achttien maanden een duw in de rug te geven en hun ding te laten doen. De projecten zijn nu binnen en liggen ter beoordeling voor. Ik verwacht daar eigenlijk wel vrij veel van. Ik hoop dat, naast de grote of middelgrote organisaties die aan jeugdwerk doen in Brussel, er toch ook een aantal nieuwe initiatieven van onderuit zouden kunnen ontstaan die nieuwe dynamieken tot stand kunnen brengen. Wat mij betreft, kunnen die ook voortbouwen op de twee Brusselse projecten in het kader van de positieve identiteitsontwikkeling, met het pakket van de acht jeugdprojecten van de Vlaamse Regering rond radicalisering.

Straatburgerschap is specifiek voor Brussel bedoeld. Daarnaast is er het jeugdiniatief voor de Bruggenbouwers. Daarbij willen we in het algemeen in het beleidsdomein Jeugd rond jeugd en diversiteit mensen een knowhow laten ontwikkelen om het jeugdwerk meerkleuriger te maken. Dat is geen beleidsdoelstelling op zich. De beleidsdoelstelling die daarachter zit, is natuurlijk dat we jongeren, wat hun achtergrond ook moge zijn en wie ze ook zijn, goed willen laten voelen in hun vel en willen betrekken bij de maatschappij, wat voor heel veel jongeren in onze samenleving gelukkig wel het geval is, maar voor een aantal niet. We denken dat we met de Bruggenbouwers, ondersteund vanuit de Vlaamse Jeugdraad en het burgerkabinet Jeugd, een aantal zaken kunnen verbeteren. Er zijn redelijk wat initiatieven vanuit Brussel ingediend. Ze moeten nog worden beoordeeld. Het zou van start gaan vanaf de late lente.

Verder wil ik nog mijn burgerkabinet Brussel aangeven. Dat is er niet gekomen enkel in functie van 22 maart, maar het gaat over wat Brusselaars en ook niet-Brusselaars – want het is uitdrukkelijk ook daarvoor bedoeld – over de stad denken, over hoe zij denken dat de stad zich kan verbeteren als stad, als hoofdstad, van iedereen. Het proces loopt volop. Ik ga ervan uit dat we, net zoals bij de twee andere burgerkabinetten in Cultuur en Jeugd, een aantal dingen kunnen doen die de mensen minstens de indruk geven – en meer dan dat – dat een aantal ideeën die zij voorstellen ook meteen kunnen worden opgepikt door het beleid en kunnen worden uitgevoerd.

Ten slotte zijn er een aantal specifiek Molenbeekse initiatieven. We hebben ervoor gekozen om een aantal zaken die in het Kunstendecreet niet goed gelopen zijn een tweede kans te geven. We kennen allemaal het verhaal van de VK, De Vaartkapoen, maar er zijn ook aantal andere vzw's, weliswaar beperkt in aantal, zoals iMAL uit Molenbeek en Brussel Behoort Ons Toe. Bijkomend hebben we een investering gedaan naar Needcompany in Molenbeek. We willen deze dossiers een tweede kans geven met het Vlaams Brusselfonds. Inmiddels zijn die dossiers ingediend en in uitvoering voor een positieve beoordeling. We hebben gezegd dat we een extra inspanning willen doen voor die ene specifieke biotoop in ons Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Uiteraard wil ik met mijn collega Alda Greoli in het kader van het goede cultureel nabuurschap in de samenwerkingsprojecten hier verder op inzetten.

Dit zijn een aantal zaken die we doen. Het is heel moeilijk om hier de concrete impact van in te schatten omdat een aantal zaken nog in uitvoering zijn of nog zullen lopen. Ik kan alleen aangeven dat volgens Guidea, het kenniscentrum voor toerisme en horeca, in elk geval het economische luik, wat minder aan bod komt in deze commissie, zich herstelt, zich hersteld heeft of zich bijna volledig hersteld

heeft. Het blijft natuurlijk broos, mochten nieuwe onverwachte zaken op ons afkomen – en die mogen we helaas niet uitsluiten. Maar we zijn inderdaad terug rechtgekrabbeld. En dat is belangrijk.

Wat voor de toekomst? In de toekomst zullen zeker nog een aantal van de initiatieven die ik hier net heb beschreven, verder hun impact kunnen bewijzen. Ik dacht hier te kunnen voortbouwen op de vraag om uitleg die mevrouw Idrissi zou stellen. Ik zal er niet te diep op ingaan, omdat ik het debat aan haar wil laten. Maar het goede nieuws is dat we zien dat de Vlaamse middelen in het algemeen, voor Onderwijs, Inburgering, Welzijn en Cultuur, los van de specifieke initiatieven die ik nu genoemd heb, nog steeds blijven stijgen. Op die manier brengen die in algemene zin ook wel soelaas. Het is een positieve investering. Het blijft aan de Vlaamse Regering om het sociale weefsel in deze stad in de meest brede zin van het woord te versterken.

Wat de grootteorde betreft – niet dat het daarover gaat, dat heb ik wel begrepen uit uw vraag – van de middelen die ik zonet heb beschreven – het gaat dan niet over de reguliere middelen, maar de nieuwere middelen – zit je aan een totaal bijkomend budget van 1 tot 1,5 miljoen euro. De vraag is alleen: wat is genoeg om dergelijke wonden te helen? Dat weet ik ook niet. Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest schat een pakket van 66 miljoen euro. Het zal, zoals door u vanop de banken aangegeven, een kwestie zijn van heel veel initiatieven die samenlopen, die nu al gerealiseerd zijn of nog te realiseren zijn, en die ertoe zullen leiden dat de stad erbovenop wordt geholpen.

Het gaat niet alleen over de stad, maar ook over het land. Je kunt deze stad niet uit het land lossnijden. Dat is een heel debat op zich, dat we nu niet zullen voeren. Sommige mensen, van weerszijden van de hoofdstedelijke grens, fantaseren daar weleens over. Maar als het goed gaat met Brussel, gaat het goed met de rest van het land. Dat wil ik graag benadrukken. We hebben dat ook gezien, helaas in de negatieve zin. Op sommige momenten waren alle slechte zaken die we hebben meegemaakt na 22 maart zeer fel voelbaar hier, maar helaas ook in sommige van onze andere steden. Alles hangt aan elkaar vast.

Met andere woorden, wanneer de Vlaamse Regering investeert in Brussel, ikzelf met een aantal specifieke initiatieven en de regering als geheel, dan doen we dat omdat we dat met een ruim hart willen doen in Brussel, maar tegelijk ook omdat het iets is dat we moeten doen. We kunnen ons niet permitteren om het niet te doen. Het gaat hier over het welbevinden van heel de Vlaamse Gemeenschap en zelfs het koninkrijk.

Ik heb aangegeven wat er nu al gebeurt, maar ik ben ervan overtuigd dat er nog andere dingen kunnen, mogen of moeten gebeuren. Ik ben benieuwd naar de rest van het debat.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Als er een eenduidig antwoord, budget en oplossing zouden zijn, dan waren die wellicht over partijgrenzen heen op tafel gelegd. Het belangrijkste antwoord is dat de Vlaamse Regering met u erbij een antwoord wil geven en ervoor wil zorgen dat die stad tot haar volle potentieel kan komen. Het gaat dan over meer dan recht krabbelen: Brussel moet opnieuw een bruisende, liefdevolle stad worden.

We zullen ongetwijfeld nog terugkomen op die verschillende deelaspecten wanneer het gaat over de positieve identiteitsontwikkelingen. Die verschillende aspecten zullen apart een debat vragen en kunnen gebruiken. Ik vind het wel fijn om van u vandaag een overzicht te krijgen en te horen dat er zaken gebeuren. U beseft dat die daarom niet zaligmakend zijn, maar op die manier zetten we mee

onze schouders onder projecten die aan de toekomst bouwen. Als politica, Brusselselaar, vrouw en moeder wil ik daar positief toe bijdragen.

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

Joris Poschet (CD&V): Minister, ik dank u voor het overzicht dat u hebt gegeven.

U zegt dat Sprout to be Brussels op middellange termijn niet zal worden voortgezet of toch zeker niet zal uitdeinen tot een grootschalige structurele campagne. MIXITY loopt dit jaar af. Ik vraag me af wat er daarna gebeurt. Hoe wordt MIXITY in het buitenland verkocht? Op welke manier wordt MIXITY gebruikt als een promotietool van Brussel in het buitenland?

Hebt u een zicht op de evolutie van het aantal schoolbezoeken vanuit Vlaanderen naar Brussel? Daar is een zware knik in gekomen, is daar ook een herstel merkbaar?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Het is niet zo dat Sprout to be Brussels vandaag niet meer bestaat, integendeel, men heeft een maand geleden een doorstart willen maken. Voor mij is het momenteel echter onduidelijk wat de toekomst daarvan is. Het zal dus nog wel enige impact hebben, de vraag is alleen welke. Wanneer er goede voorstellen of initiatieven komen vanuit die hoek, ben ik zeker bereid daarover na te denken. Het potentieel daarvan is nog vrij groot. We merken wel dat in een moment van 'urgency' heel veel bedrijven hun schouders onder een dergelijke campagne willen zetten. Het kwam dus wel degelijk uit die hoek: het is gestart in de luchthaven met Brussels Airlines. In die gemeenschap bestaat nu een iets grotere aarzeling om daarmee verder te gaan. We volgen dat op.

MIXITY zelf loopt goed en moet nu op zijn merites worden beoordeeld, vooral na de zomer. Ik stel voor dat we dat nog even de tijd geven. Uit de informatie die we krijgen via VisitBrussels zal moeten blijken hoe dit in het buitenland wordt gepositioneerd, niet alleen ten aanzien van Brusselsaars, Belgen of Vlamingen maar ook ten aanzien van een buitenlands publiek. Ik wil nog even wachten om te zien wat dan de volgende stap kan zijn. Dat kan ik op dit moment nog niet precies inschatten, maar ik zal uw vraag zeker meenemen.

Wat de schoolbezoeken betreft, zal ik u schriftelijk informatie bezorgen. Ik zal nagaan of er nog andere cijfergegevens bestaan dan deze die ons vanuit JES met de stadsklassen bereiken. Samen met u ben ik nieuwsgierig om te weten of er na het dieptepunt dat er ongetwijfeld is geweest, ook een bescheiden herstel is.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Ik wil graag eindigen met reclame voor een filmpje dat ik net binnenkrijg via de school van mijn kinderen over een lied 'Change our Game'. Het is geschreven naar aanleiding van de aanslagen in Brussel op 22 maart 2016. Het lied gaat over mensen die in de kern hetzelfde willen: vreedzaam en voorspoedig met elkaar samenleven, dat is ook wat wij in het begin van elk nieuw jaar elkaar weer toewensen. De muzikanten nodigen mensen in het lied uit mee te doen in het verwezenlijken van 'Change our Game' door bezinning en het vinden van een positieve gezamenlijke weg van samenleven in vrede, weg van de polarisatie.

Ik zal het straks op de sociale media gooien, maar bij dezen heb ik ook nog eens publiek reclame gemaakt voor een van de veel bottom-upprojecten die er zijn en die worden gesteund.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Joris Poschet aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de recente uitspraken van de minister in de pers over de Vlaamse Brusselaars als 'best beschermde minderheid ter wereld'
– 1490 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Katia Segers

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

Joris Poschet (CD&V): Minister, in een interview met De Standaard van 6 maart hebt u zich op een vreemde manier uitgesproken over de positie van ons, Vlaamse Brusselaars, Brusselse Vlamingen of Nederlandstalige Brusselaars. U zei daarin: "De Vlaamse Brusselaars willen vaak verder springen dan hun stok lang is." en "Ze zijn de best beschermde minderheid ter wereld."

CD&V betreurt de beeldvorming die op die manier ontstaat. Die uitspraken spelen in de kaart van diegenen die ons institutioneel model onderuit willen halen waarin de positie en de bescherming van de Brusselse Vlaming gekoppeld is aan de bescherming van de Franstalige minderheid op federaal niveau. Brussel is de toetssteen voor ons Belgisch samenlevingsmodel. Die bijzondere positie betekent een gelijkwaardige deelname van de Franstaligen aan de democratische besluitvorming op federaal vlak, gekoppeld aan de gelijkwaardige deelname van de Nederlandstaligen aan de democratische besluitvorming op Brussels niveau.

Het beleid van de Vlaamse overheid heeft steeds rekening gehouden met de specifieke leefsituatie van de Vlaamse Brusselaars. Een goed aanbod aan Nederlandstalige gemeenschapsvoorzieningen werd uitgebouwd met een doelpubliek – en dat weet u evengoed als ik – dat veel ruimer is dan de louter Nederlandstaligen. De band tussen Brussel en Vlaanderen is volgens CD&V de kern van het beleid omdat Brussel voor Vlaanderen en Vlaanderen voor Brussel belangrijk is.

Minister, waarom hebt u deze uitspraken gedaan? Welke bedoeling had u ermee?

Hoe vallen uw uitspraken te verzoenen met de traditie en de doelstelling van de op-eenvolgende Vlaamse regeringen om Brussel niet als een probleem, maar als een uitdaging te zien?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Het interview waarin u mijn uitspraak situeert, heb ik om twee redenen willen doen. Ik wou toch nog eens een soort inzicht verschaffen in de rol van de Brusselaar in de Vlaamse Regering, hoe dat juist werkt. Ik heb dat met een homerische vergelijking weergegeven, waarbij ik zeg: soms ben ik een bruggenbouwer, en dat probeer ik meestal te zijn, maar soms ben ik ook het worstje in de sandwich. Wanneer Vlaanderen en Brussel, om welke reden dan ook, tijdelijk of permanent, op gespannen voet leven, dan is het niet altijd gemakkelijk om daartussen te bemiddelen en dergelijke meer. Ik wou daar een inzicht in geven. En ik wou natuurlijk ook van de gelegenheid gebruikmaken om te zeggen: wanneer men zou denken – en sommigen gingen daar bijna automatisch van uit, of het nu in de media was of in de politiek – dat deze Vlaamse Regering minder doet voor of ten aanzien van Brussel, dan geven de cijfers in elk geval een heel ander beeld weer. Laten we dat debat de komende weken en maanden maar in alle rust voeren. Maar de investeringen zijn nog nooit zo hoog geweest, en dat is een goede zaak. Het is dan weer een andere vraag of daarover dan altijd hoog van de toren moet worden geblazen. Dat was de situering van mijn interview. Dat was eigenlijk een heel positieve boodschap.

Ik houd er ook wel van om de zaken te benoemen zoals ze zijn, zonder daarom in pejoratieve elementen te vervallen. We moeten ons bewust zijn van het feit dat wij voor onszelf de lat niet te hoog leggen – zelfs al zien wij onszelf als actieve Nederlandstalige of Vlaamse Brusselse politici in Brussel met een bepaalde rol, die wij zo goed mogelijk proberen in te vullen, waarbij wij onszelf ook wel eens de rol aanmeten dat wij aan alle touwtjes kunnen trekken in deze stad. Concreet: er zijn nu eenmaal demografische realiteiten in de stad waar wij niet naast kijken. Zelfs al doet het Nederlands het goed in Brussel, er wordt nog altijd veel meer een andere taal gesproken. We zitten toch nog altijd in een tweeledig systeem, ook met de verkiezingen. Ook al waren er bij de laatste verkiezingen voor de eerste keer sinds 1989 weer wat meer stemmen op Nederlandstalige lijsten dan alle jaren daarvoor – als we dat aantal stemmen vergelijken met het aantal stemmen op Franstalige lijsten, dan is het verschil nog altijd zeer groot. We houden ons die constructies voor, waarbij we zeggen dat iedereen mee bestuurt en dat iedereen samen mee aan boord is – en dat is ook een realiteit. Maar zeggen dat we juridisch geen minderheid zijn, kan natuurlijk niet. We zijn dat wél.

Er zijn een aantal wetten om die minderheid te beschermen. Aangezien dat op een gegeven moment een onderwerp van gesprek was in het interview, waar ik zelf ook niet de aanzet toe gegeven heb, is het niet verkeerd om de realiteit weer te geven. We zijn inderdaad een zeer goed beschermde minderheid. Ik zie niet in wat er fout aan is om dat te zeggen.

Mijnheer Poschet, ik wil u, een jong en talentvol parlamentslid, herinneren aan het feit dat de bescherming van die minderheid door de generaties voor u over de partijgrenzen heen is gerealiseerd. Wees u er goed van bewust dat het belangrijk is om in Brussel in elk politiek debat inhoudelijk en strategisch te denken. Indien men enkel inhoudelijk zou denken over waar Brussel naartoe gaat en dat we allemaal dingen samen moeten doen – waar ik trouwens volledig achter sta – moet men altijd een slag om de arm houden: het institutionele systeem zoals het er is, met die tweeledigheid, maakt dat je toch in een minderheidssituatie zit, met een aantal beschermingsmechanismen. Over dat systeem kun je heel ruime debatten voeren: moet alles nu worden samengezet of moet het blijven zoals het is of moeten er tussenvormen worden gevonden?

Ik heb dus helemaal niet willen zeggen dat daaraan moest worden getornd. Ik zie dat niet meteen in contrast met de rest van de context van de boodschap en het interview, omdat het interview nu net ging over de Brusselnorm en over hoeveel Vlaanderen nu in Brussel investeert. Dat loopt allemaal wel los, en zelfs meer dan dat. Dat is eigenlijk positief. Ik heb zeker geen negatieve boodschap willen geven. Maar af en toe moet men toch een element van de realiteit kunnen benoemen. U moet er niet meer achter zoeken dan dat. Ik wou dat het leven soms simpeler was, dat ik mij niets moest aantrekken van het tweeledige institutionele systeem in Brussel, waarbij je als minderheid een bescherming geniet en mee kunt doen met de grote jongens, en dat zijn dan de grote Franstalige partijen. Maar vergis u niet: op sommige momenten is dat niet zo. En dan zijn die beschermingsmaatregelen net nodig om te beletten dat men over u heen walst.

Wees u goed bewust van uw gewicht! Af en toe hebben wij dat. Wij hebben dat meer door onze ideeën en de kwaliteit van ons beleid, dat twintig jaar geleden nog argwanend werd bekeken in Franstalig Brussel. Het woord 'imperialisme' viel dan vaak. Maar vandaag is dat beleid helemaal ingebed. Men zegt dan: 'Die mannen doen eigenlijk wel goede dingen met dat cultuurbeleid en dat inburgeringsbeleid.' En tien jaar geleden keek men daarnaar, zo van: 'Wat is dat allemaal?' Nu zegt men: 'We gaan dat overnemen.' We zijn misschien wat traag, maar met de kwaliteit van onze ideeën maken we in Brussel het verschil, niet met de macht van het getal. Als het over de macht van het getal gaat, hebben we gelukkig de bescherming als minderheid.

Meer heb ik niet willen zeggen. In die zin ben ik wat verwonderd over deze vraag om uitleg. Het is niet slecht dat we dit debat ter verduidelijking kunnen voeren. Dit ligt volgens mij in het verlengde van wat ik de voorbije 2,5 jaar in deze commissie heb proberen mee te geven.

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

Joris Poschet (CD&V): Minister, eigenlijk nuanceert u uw boodschap redelijk drastisch. Of ik al dan niet talent heb, laat ik aan u over. Ik ben inderdaad nog jong, maar ik heb toch al een zekere ervaring als lid van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement, als kabinetsmedewerker van de minister die tijdens de vorige legislatuur een kwart van het totale Brusselse budget beheerde en als Nederlandstalige. Ik voel wel een beetje aan hoe de verhoudingen liggen.

U hebt verklaard dat u dat interview hebt gegeven vanuit een educatieve rol, als worstelaar of als worst. Ik begrijp dat, maar dat is niet wat is blijven hangen. Het is niet blijven hangen dat 886 miljoen euro van de Vlaamse Gemeenschap naar Brussel gaat. Wat is blijven hangen, zijn een aantal zinnen die feitelijk niet kloppen of die u nu zo nuanceert dat ze in het interview eigenlijk verkeerd staan.

Volgens mij heeft geen enkele partij alle touwtjes in handen in onze gemeenten of in het gewest. Dat geldt voor niemand. We hebben een dergelijke institutionele lasagne dat iedereen een deel van de koek heeft. Het is evident dat sommigen een groter deel van de koek hebben dan anderen.

U hebt niet gesteld dat we een goed beschermde minderheid zijn, maar dat we de best beschermde minderheid ter wereld zijn. Dat is net een van de adagia van het FDF en van DÉFI. Ze hebben altijd verklaard dat de positie van de Brusselse Vlamingen als best beschermde minderheid ter wereld moet stoppen en moet worden teruggeschroefd.

Ik begrijp dat niet. Ik vind dat een strategische blunder. Dit heeft niets te maken met strategisch of inhoudelijk nadenken. Ik vind dat u niet strategisch hebt nagedacht door zoiets in een nationale krant of eender welke krant te laten opnemen.

U hebt tevens verklaard dat de Vlamingen niets te zeggen hebben. Dat staat haaks op de uitspraak dat we de best beschermde minderheid ter wereld zouden zijn. De best beschermde minderheid heeft wel iets te zeggen. Ten eerste is dit feitelijk onjuist. Ik heb al verwezen naar de budgetten die worden beheerd. Dit geldt echter ook op gemeentelijk bestuursniveau. In onze gemeente zetelen drie Vlaamse schepenen, eentje van uw partij, eentje van mijn partij en eentje van Groen. Ik denk dat zij minder te zeggen hebben dan hun Franstalige collega's omdat het Vlamingen zijn. Ten tweede vind ik dat u met die uitspraak op de ziel trapt van de mensen die zich al jaren inzetten om aan Brussel te bouwen. Het gaat dan om ministers en volksvertegenwoordigers, maar ook om de Nederlandstaligen die zich in wijk- en actiecomités inzetten.

Minister, ik blijf erbij dat ik niet snap waarom u die uitspraken hebt gedaan. Misschien bent u verkeerd geciteerd, maar dat hebt u ook niet gezegd. Dat is mijn eerste reactie op uw antwoord.

De voorzitter: De heer Bajart heeft het woord.

Lionel Bajart (Open Vld): Mijnheer Poschet, ik vind, met alle respect, dat we citaten, vooral in dit geval, moeten nemen voor wat ze zijn. Wat mij betreft, gaat het in deze context vooral en louter om vaststellingen. De connotaties die u hier zoekt, zie ik alleszins niet.

We moeten ervoor opletten geen spijkers op laag water te zoeken. Waar leest u dat dit haaks staat op de traditie en de doelstelling van de Vlaamse Regering?

Waar ziet u staan dat de minister Brussel een probleem zou vinden? Ik zie dat niet. We bevinden ons natuurlijk altijd op een slappe koord, maar we moeten elk debat voeren zonder van een mug een olifant te maken.

Los daarvan, sluit uw lezing niet aan bij het beleid van de minister. Het is zeer duidelijk dat hij goed bezig is. Ik spreek me hier uit als burger en niet als partijgenoot. Ik wil hier onderstrepen dat twee elementen in dit verband belangrijk zijn.

Ten eerste stijgen de Brusselse middelen. Dit lijkt me een belangrijk punt. Door middel van deze middelen blijven Brussel en de Nederlandstalige Brusselaars verzekerd van de link met Vlaanderen. Ten tweede neemt de minister zijn rol van bruggenbouwer actief op. Dat is uiteindelijk de rol waarover het gaat. Dit geldt voor de luchthavenproblematiek, de onderhandelingen over gemeenschaps- en gewestgrenzen of de aandacht van de Vlaamse Regering voor Brussel. De minister moet er constant en continu op beide vlakken, zowel intra- als intergewestelijk, alles aan doen om deze functie zo goed mogelijk uit te voeren.

Uiteindelijk moet hij zijn coördinerende rol dag na dag zo goed mogelijk volhouden. Het lijkt me dan ook unfair achter uitspraken in een interview betekenissen te zoeken die er uiteindelijk niet zijn.

De voorzitter: De heer Persyn heeft het woord.

Peter Persyn (N-VA): Voorzitter, ik heb met groeiende bewondering en waardering naar mijn jongere collega, de heer Poschet, geluisterd. Hij is jong, maar hij heeft veel meer ervaring in de politiek dan ikzelf. Ik zou misschien bijna zijn vader kunnen zijn, maar hij heeft veel meer ervaring en ik moet hem bijtreden.

Minister, ik heb weinig toe te voegen aan wat de heer Poschet heeft gezegd. Er is inderdaad een grote tegenspraak tussen uw twee citaten, namelijk dat we de best beschermde minderheid zijn en dat we eigenlijk niets te zeggen hebben omdat de twee grootste Franstalige partijen de plak zwaaien en het laatste woord hebben. Ik wil er niet meer van maken dan het is, maar dit doet me pijn als Vlaming en als lid van de grootste Vlaamse fractie, die Brussel nog steeds als haar hoofdstad beschouwt. We hopen in u een bondgenoot te vinden om op dat vlak een zeer voluntaristische politiek te blijven voeren.

De laatste twintig jaar is er misschien inderdaad een enorme inhaalbeweging gemaakt, maar er zijn ook historische fataliteiten. Er is eigenlijk, en daar plukken we nu spijtig genoeg de bittere vruchten van, een politiek gevoerd die gemaakt heeft dat Brussel vandaag problematieken kent die heel – vandaag opnieuw, door de ‘commemoratie’ – Brussel en België in een heel slecht daglicht stellen. Wij willen niet bij de pakken blijven zitten. Er wordt inderdaad massief geïnvesteerd, niet alleen in Onderwijs maar in alle domeinen. Ik kan alleen maar bijtreden wat de heer Poschet zegt, dat we een heel positieve insteek moeten blijven houden.

De heer Vanlouwe is afwezig, hij heeft zich laten verontschuldigen. Hij heeft al een paar keren appel op u gedaan om die rol van bruggenbouwer effectief in te vullen en – die mogelijkheid hebt u – bijvoorbeeld aanwezig te zijn op de vergaderingen van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC). Daar worden zaken afgesproken, zaken in de steigers gezet. Een voorbeeld daarvan is de ordonnantie over het verplichten van het inburgeringstraject. Wel, ik doe opnieuw een oproep vanwege mijn fractie om daar daadwerkelijk invulling aan te geven en gebruik van te maken.

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Minister, in theorie klopt uw uitspraak natuurlijk wel. Maar ik wil het over de realiteit hebben. Ik doe misschien te veel aan realpolitik om hier

in het Vlaams Parlement te mogen zetelen, maar ik vind dat dat voor mij het meest voldoening geeft.

Ik stel mij in de plaats van de Brusselaars die vandaag zorg nodig hebben in een ziekenhuis waar ze niet in hun moedertaal terecht kunnen, of die contacten hebben met de politie of met andere overheidsdiensten waar men hun zegt: 'Sorry, wij verstaan u niet. U hebt alleen de mogelijkheid om in het Frans bediend en geholpen te worden.'

Ik ontving een brief van iemand die een beroep moest doen op de watermaatschappij VIVAQUA hier in Brussel. Hij schrijft: "De taal die gebruikt wordt, ligt mij nauw aan het hart. Ik heb 32 jaar in Brussel gewerkt en weet nog heel goed hoe ik behandeld werd als ik mijn moedertaal wenste te gebruiken. Bij de verandering van de watermeters kwam men mij eerst in het Frans aanspreken. Aangezien ik dat weigerde – ik spreek nochtans vlot Frans –, is er 's anderendaags een Vlaamse ingenieur van de firma mij komen bezoeken. Als u naar VIVAQUA belt, krijgt u een Franstalige bediende aan de lijn die u voortdurend probeert om te praten om uw probleem in het Frans uit te leggen. Het duurt dan een hele tijd alvorens men u met een Nederlandstalige bediende verbindt om u te ontmoedigen om het Nederlands te gebruiken."

Dat zijn dagelijkse praktijken die Brusselse Vlamingen, maar ook ver daarbuiten, ook in de Vlaamse Rand, ervaren met Brusselse overheidsinstellingen of in andere contacten. Dan vind ik het misplaatst om te zeggen – zoals u doet in het artikel – dat Vlaamse Brusselaars de best beschermde minderheid ter wereld zijn. Theoretisch klopt dat wel, politiek gezien klopt de uitspraak wel, maar in de praktijk is het toch verre van rooskleurig voor die Vlaamse Brusselaar om hier in Brussel als minderheid aan de bak te komen en zijn moedertaal te spreken. Ik zou willen vragen dat u in de toekomst met dergelijke uitspraken stopt om de Vlaamse Brusselaar niet voor het hoofd te stoten.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Collega's, minister, ik laat de uitspraken voor wat ze zijn. Ik heb daar geen waardeoordeel over. Ik geef even een kleine beschouwing.

Ik besef dat ik mijn stad anders beleef dan anderen hier. Ik heb daar respect voor, en dat is de kracht van het democratisch debat dat we daarover voeren. Ik herken dat er nog tal van situaties zijn waar men niet in het Nederlands terecht kan. Dat is – denk ik – het meest prangende in de zorgsector – als men naar het ziekenhuis moet – en inzake veiligheid. Dat is een reële uitdaging. We zullen dan ook de inspanningen die daarop inzetten, blijven steunen.

Tegelijk denk ik dat we fier mogen zijn en dat we ook krachtig mogen zijn. Ik bedoel daarmee dat er ook andere cijfers zijn, zoals de armoedecijfers. Voor Nederlandstaligen zit dat rond 10 à 15 procent; voor de rest van Brussel gaat het om 40 à 50 procent. Dat is een sterke groep mensen. Laat ons daar hefbomen van maken om de stad beter te maken. Ik wil geen stad die enkel goed is voor de Nederlandstaligen; ik wil een stad die goed is voor alle mensen.

Het is bovendien enorm moeilijk, om niet te zeggen onmogelijk, om vandaag dat onderscheid te maken. Als ik de mensen rondom mij bekijk, kan ik het gros van hen niet meer in hokjes steken. Ze zijn niet Nederlandstalig, ze zijn niet Franstalig, ze zijn een beetje van alles. Het zijn kinderen van gemengde gezinnen, met zestien talen bij wijze van spreken. De realiteit is gewoon heel erg gemengd.

Ik deel wel de analyse dat er een aantal partijen, meer bepaald twee partijen, zijnde de PS en de MR – ik wil ze bij naam noemen –, op heel veel plekken heel veel macht hebben. Laten we dat niet ontkennen. Dat stoort. Dat is een analyse die vaak wordt gemaakt. Ik heb er geen probleem mee als de minister daarrond iets

insinueert. Voor mij is het een zaak van: hoe kan iedereen zijn macht ten goede inzetten? Als Vlamingen hebben wij ook een aantal machtsinstrumenten. Denk aan het blokkeringsmechanisme in de GGC. Rond het Inburgeringsdecreet zouden zowel CD&V, Open Vld als alle andere Vlaamse partijen kunnen zeggen: 'We zijn het er niet mee eens en we blokkeren dat.' Er zijn dus een aantal instrumenten. Ik hoop dat iedereen die inzet om van Brussel een betere stad te maken, en niet enkel om de eigen situatie beter te maken, want dan gaan we met z'n allen achteruit.

Er wordt gezegd: kijk eens hoeveel geld we in Brussel steken. Dat komt vaak terug. Ik wil dat erkennen. Dat bedrag neemt toe. Natuurlijk, het totale budget van de Vlaamse Regering neemt ook altijd toe. Dat is de realiteit van de economie: de bedragen worden steeds groter. Het aantal Brusselaars neemt echter ook toe en ook het aantal noden in Brussel.

En in die zin is het geen gunst van de Vlaamse Regering dat ze investeert in Brussel. Het is haar verdomde plicht. Het is haar bevoegdheid, haar verantwoordelijkheid om in een aantal zaken initiatief te nemen in Brussel, voor de Brusselaars. Ze moet dat niet enkel doen omdat het haar plicht is, maar ook omdat het heel Vlaanderen ten goede komt dat Brussel een sterke stad is.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Wat een vreemd debat. Alles komt hier op tafel. Ik weet niet goed wat de bedoelingen van een aantal betogen precies zijn. Ik weet dat dit het jaar van Margritte en het surrealisme is, maar dit had ik niet meteen verwacht. Men leest de dingen die men wil lezen, die men moet lezen. Iedereen leest wat hij of zij wil lezen.

De boodschap die ik met het interview heb gegeven, die ik heb willen geven en die blijkbaar ook is aangekomen bij heel veel mensen, is wat het betekent om de brugfiguur te zijn tussen Brussel en Vlaanderen, hoe men dat invult, gekoppeld aan het feit dat de middelen stromen en dat investeringen vanuit Vlaanderen in Brussel de goede richting blijven uitgaan. En for the record: die investeringen liggen net iets hoger dan het gemiddelde van het stijgingspercentage van de totale uitgaven. Op zich is dat dus een goede zaak, maar we komen daar uitgebreid op terug. Dat is wel degelijk door veel mensen begrepen, zo blijkt uit de reacties die ik daarop heb gekregen.

Verder zal ik er niet te veel woorden aan vuilmaken. Het spijt mij, maar net zoals u, als parlementsleden, de vrijheid van meningsuiting hebt, heb ik die als minister ook. Ik heb niets anders gezegd dat wat ik hier de voorbije tweeënhalve jaar aan u heb meegedeeld. En ik heb ook niets anders gezegd dan wat de mensen niet zouden weten.

Dus: 'I don't see what all the fuss is exactly about.' Maar dat zal dan wel aan mij liggen, zeker.

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

Joris Poschet (CD&V): U hebt uiteraard het recht om uw gedacht te zeggen. Dat is nogal normaal. U bent politicus en u hebt uw eigen overtuiging.

Maar er zijn ook factuele vaststellingen. De titel luidde 'Uiteindelijk delen MR en PS de lakens uit.' Tja. Ik heb zes à zeven jaar in Watermaal-Bosvoorde gewoond. De coalitie daar is Ecolo, cdH en MR. De MR heeft daar 3 van de 15 zetels. Delen die daar de lakens uit? Neen.

In onze gemeente, minister, is het cdH, CD&V, MR, Open Vld, Ecolo, Groen. MR heeft daar 4 zetels op de 22. Delen zij daar de lakens uit? Ik denk het niet. Het zijn de junior partners. De PS zit in beide gemeenten in de oppositie.

Een aantal van die uitspraken kloppen factueel dus niet. Voor de rest mag u uw mening hebben. Als u in uw interview dezelfde boodschap had gegeven als in uw uitspraken hier, dan was hier zelfs geen al dan niet surreëel debat.

U weet ook dat ik geen communautaire scherpslijper ben. En u vervult uw rol als bruggenbouwer, zowel voor als achter de schermen. Dat wil ik gerust toegeven. Wij steunen dat ook. Ik wil u graag aansporen om op die weg voort te gaan.

Mijn vraag om uitleg is eigenlijk vooral gekomen omdat ik het van u niet gewend ben om zulke uitspraken te lezen. Ik hoop dat die uitspraken genuanceerder zullen worden gebracht.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.